

La lluna i el mar. Històries sobre la diversitat cultural i el passat colonial a Barcelona. Rutes culturals per Barcelona (4)

Calendari. Hivern 2024

Gener

Dijous 18. *Lo poble menut.* Una finestra a la Barcelona del segle XVII.

Què pensaran els barcelonins d'aquí a quatre-cents anys si es trobessin el diari d'una persona dels nostres dies? Potser el mateix que pensem nosaltres quan mirem al passat? En aquesta ruta ens aproparem a la vida quotidiana d'un veí d'un barri menestral de la Barcelona del segle XVII a través del dietari que va escriure durant quaranta anys de la seva vida.

Dijous 25. *Savis i antifeixistes. Jueus de Barcelona.*

Per por de ser acusats com a mals cristians molts jueus conversos van fer costum de netejar la casa els dissabtes al matí, per demostrar que no practicaven el sàbat i que eren bons cristians. Aquella por es convertí en una frase feta catalana: *fer dissabte*. En aquesta ruta coneixerem el passat de la comunitat jueva de Barcelona, des dels erudits l'edat mitjana a les barricades del segle XX tot passejant pels rastres que n'han deixat a l'antic barri del Call.

Dimecres 31. VI7. *Visita del Centre d'Interpretació del Call del Museu d'Història de Barcelona.* La visita tindrà una durada d'una hora i mitja.

Febrer

Dijous 1. *Les parcel·les del Doctor Andreu. El retorn dels cubanos.* La visita guiada a la Torre de Bellesguard, que farem al final de la ruta, té un cost afegit de 7€.

Amb la pèrdua de Cuba i les colònies d'ultramar, l'any 1898, molts indians van establir-se a Barcelona, disposats a invertir les seves fortunes en el negoci immobiliari. El Doctor Andreu es trobava en el lloc adequat en el moment adequat. Les seves pastilles contra l'asma i la tos l'havien fet famós però serien les parcel·les, comprades a una família de pagesos arruïnada per la fil·loxera, el que l'acabarien de fer immensament ric.

Dijous 8. *Abaix la esclavitud!* Història i patrimoni de la burgesia esclavista de Barcelona.

El 4 de juliol del 1844 salpava del port de Barcelona el falutx *Pepito*, que havia estat construït l'any abans, al port de la ciutat. Declarava tenir com a destinació Rio de Janeiro, però en realitat anava cap a un altre port. Seguir el rastre d'aquests vaixells i dels diners que arribaren a la ciutat amb els seus negocis no és fàcil. Avui, però, reconstruïrem els viatges i els guanys milionaris que van fer i que van permetre construir palaus, fàbriques, teatres, barris sencers, enterrant, a sota seu, la memòria d'una història cruel: la del tràfic d'esclaus.

Dijous 15. *Una babilònica ciutat.* Un estiu a Santa Coloma.

Josep Maria de Segarra no tornà mai més a estiuejar a la seva estimada masia de Santa Coloma. Al seu diari s'hi referí com a *una babilònica ciutat* que havia perdut tot el seu encant. En aquesta ruta coneixerem el passat de Santa Coloma de Gramenet com a poble d'estiueig, què s'ha conservat d'aquest passat i com es va transformar en una gran ciutat.

Dijous 22. Una excursió a Sant Jeroni de la Murtra. Farem una excursió de 3km, amb una pujada moderada i per camins de terra amples fins al monestir.

Aquell grup deuria al·lucinar. Segurament estaven aterroritzats. O potser comprenien la importància o la crueltat de tot plegat. No ho sabrem mai. Aquella trobada, dins del monestir de Sant Jeroni de la Murtra, fou un d'aquells fets que l'escriptor alemany Stefan Zweig anomena *moments estelars de la història*. S'obria la porta cap a un món nou. Per a molts, potser, un possible futur millor mar enllà, però per a molts d'altres, el principi del final.

Dijous 29. La barricada dels alemanys. Jueus, nazis i antifeixistes a la Barcelona republicana i de la postguerra (1931-1950).

Quan el president de la República Alemanya el vell general Paul von Hindenburg va nomenar a Hitler com a canceller del govern, el 30 de gener del 1933, pocs s'imaginaven que, en pocs mesos, el nou partit en el poder acabaria desfent el sistema democràtic, abolint totes les llibertats polítiques i començant una repressió implacable contra tots els seus opositors. Barcelona, immersa en l'esclat republicà, es va començar a omplir d'alemanys: tant dels que fugien d'aquella dictadura com dels que intentaven fer propaganda nazi. Uns i altres acabarien enfrontant-se pels carrers d'una ciutat que, pocs anys després, es convertiria en una barricada contra el feixisme.

Marc

Dijous 7. Temples migrants. La diversitat religiosa al Raval.

Per a aquesta ruta ens posarem unes ulleres especials. Unes ulleres que ens ajudaran a descobrir el gran i complex ventall de religions i pràctiques religioses que conviuen a la nostra ciutat. Aquestes ulleres, però, també ens faran de mirall i ens convidaran a mirar-nos i prendre consciència del què pensem i sentim d'aquelles persones que són diferents a nosaltres.

El guia d'aquesta ruta és sociòleg, membre del grup de recerca ISOR -Investigacions sobre la Sociologia de la Religió- de la UAB, i autor de nombrosos articles i de la tesi doctoral sobre l'Islam al Raval i el seu impacte en l'urbanisme del barri.

Dijous 14. *Entre el dolor i el daurat.* Una passejada pel Mataró del Barroc.

Enmig de la penombra hi descobrim les volutes de pa d'or que brillen tènueament amb la llum de les espelmes. És l'apoteosi del Barroc: ens sacseja, ens abraça, ens commou. Ens enganya, ens espia, juga a fet-i-amagar. Durant els segles XVII i XVIII Mataró es va convertir en la segona ciutat més gran de Catalunya, tot i les crisis, guerres i epidèmies. Una prova d'aquest creixement és el ric patrimoni barroc que ha conservat la ciutat.

Dijous 21. 1909. El juliol de les Insurrectes. Ruta creada per *LaImaginot*

La darrera setmana de juliol de 1909 Barcelona es va convertir en l'escenari d'una de les revoltes populars més colpidores del segle XX. La Rosa de Foc, en flames, es convertia en la Ciutat Cremada i els set dies d'insurrecció en la Setmana Tràgica. Però pot ser Tràgica una setmana on les dones obreres van desafiar les classes dominants per defensar el dret a viure en un món més lliure i just? Amb aquest itinerari us proposem incorporar noves mirades que ens permetin entendre per quin motiu, el que va començar en forma de manifestacions espontànies per rebutjar la guerra entre Espanya i el Marroc, es va convertir en una revolta contra el procés d'industrialització i contra la consolidació del capitalisme a la ciutat.